

BUDAPEST hat év alatt már majdnem megszokta, hogy az Iparművészeti Múzeum kupolájáról hiányzik a csúcstornyocska. Lechner Ödön főműve csonkán ácsorog az Üllői úton, de csak az útikönyvből döbbenetesen felpillantó külföldiek értetlenkednek azon, hogy bánhat egy ország ilyen méltatlanul az egyik legnagyobb építész alkotásával. Mi szinte nem is csodálkozunk, hogy a bejárat körül ácsolt alagút védi a járókelőket a lelepottyán Zsolnay-kerámiáktól.

Nem éppen kirívó múzeum-sors az Iparművészetié. Pedig akadtak olyan időszakok Budapest történetében, amikor mindennél fontosabbak voltak a múlt őrzőhelyei: a nemzeti ébredés kitüntetett pillanata a Nemzeti Múzeum alapítása, ahogy két évszázaddal később az is fontos gesztus volt – még ha balul sült is el –, hogy az európai uniós csatlakozásra készülő kormány ingyenessé tette az állami gyűjtemények látogatását. Mindennek fényében is megdöbbentő, ami a fővárosi múzeumokkal az utóbbi időben történik.

Talán nem volna ennyire szembeötlő a romlás, ha a 2011 óta eltelt években – milyen érdekes egybeesés, hogy az életveszélyessé vált lanterna levételével csaknem egy időben kezdődött a nagy ligeti fantáziálás – rengeteg szó esett a múzeumi fejlesztésekről. Ha minden az első elképzelések szerint alakult volna, már kimagasodna a Városliget fái közül az Új Nemzeti Galéria, a Fotográfiai és az Építészeti Múzeum, akárcsak a Néprajzi és a Magyar Zene Háza. Hogy nem így alakult, az egyrésztől nem nagy baj – hiszen van a városban hely elég, a lényeg, hogy megújuljanak a liget zöldfelületei –, másrészt viszont mintha átkot szórt volna az egész budapesti múzeumi világra.

A Szépművészeti Múzeum felújításán kívül egyetlen valódi fejlesztésre sem került sor a lassan lejáró kormányzati ciklus során. A Román csarnok rekonstrukciója persze öröm – 1945 óta volt adós önmagának ezzel az országgal –, de korszerűen használható kiállítóteret ezzel még nem kap a múzeum. Ami pedig eközben a Városliget túloldalán történt, az teljességgel érthetetlen: lebontották a népszerű kiállításokkal működő Közlekedési Múzeumot, mondván, a föld alatt bővítik hatalmas csarnokokkal, majd egy óriási lyukat és egy nagy kupac ígéretet hagytak a helyén. Hogy lesz majd pompás, modern, új múzeum a város „valamelyik rozsdáövezetében”, és persze az 1896-os kiállításra létesült Pfaff Ferenc-féle pavilont is visszaépítik. Azt tehát, amelynek irdatlan kupolája az eddigi tervek szerint csak kilátónak lett volna jó, s amelynek 19. századi tereiben vajmi nehéz elképzelni egy 21. századi igényeket kielégítő műszaki kiállítást.

A „múzeumi negyedben” eszerint az eddigi egyenleg mínusz egy múzeum; és akkor még nem kezdtük el találgatni, mi lesz a mezőgazdasági gyűjtemény sorsa, amelyről már sok-sok éve hallani, hogy kész luxus faekét meg kitömött vizát tartani a Vajdahunyad vára vendéglátástól vámpírfilm-forgatásig annyi mindenre használható, romantikus tereiben.

És legalább ekkora veszteség, ami már biztosan nem épül meg a ligetben: mert a Fotográfiai és az Építészeti Múzeum valóban rászolgált egy-egy korszerű, önálló épületre, még akkor is, ha azok nem pont a Dózsa György út menti parkban állnak. Különösen az építészeti gyűjtemény sorsa méltatlan, hiszen nemcsak óbudai irodaházát veszítette el a huzavona évei alatt, hanem a műemlékvédelmi hivatal felszámolásának is nagy vesztese lett. Emlékeztet, hogy anyagának egy része a téli ünnepek idején elázott és megsemmisült, de vannak, akik még azt sem felejtették el, hogy szakemberek egy boldogabb korban az Andrassy úti Párisi Nagyáruházat szerették volna a Norvég Alap pénzből az építőművészet kiállítóhelyévé alakítani. Ez az a ház, amely némi alexandras kitérő után most megint bedeszakázva várja sorsa jobbra fordulását...

És akkor még nem soroltuk azokat az intézményeket, amelyeknek a hamvába halni látszó, de legalábbis végzetesen lelassult Liget projektől függetlenül keseredett meg a sorsuk. Mondjuk a Budapesti Történelmi Múzeumot, amely az ugyancsak tetszhalott budavári palotarekonstrukció foglya lett. Miközben a Várban sem mozdul semmi – tegyük hozzá: a pénzpazarlást sokallók nagy öröme –, a múzeum egyre több részlegét kénytelen átköltöztetni Kiscellbe, és csak fohászkozhat, hogy az ott beígért nagy bővítésnek végül nem támad valami elháríthatatlan akadály. Ami persze idilli helyzet ahhoz képest, amiben a Természettudományi találta magát. A két évtizednyi, sokmilliárd forintot felemészítő építkezés után a neki kiutalt Ludovika akadémiát hirtelen megkapta a Közszolgálati Egyetem, és az elképedt múzeum most foghatja a mamutjait meg a felszázazer ásványát – vigye, ahová tudja.

Ha innen nézzük, az Iparművészeti csonka kupolája nem skandalum, hanem szimbólum. Annak a rövidlátó politikusi magatartásnak a jelképe, amelyet csak addig érdekelnek a nemzet múltját és jelenét őrző, rögzítő és feltárni hivatott közgyűjtemények, ameddig nagyot lehet velük mondani. A látványtervek világa azonban csak a felszín, mögöttük napról napra folyó, kevéssé látványos munka van. Ha ezt elveszíti, soha többé nem lesz ennyire érdekes város BUDAPEST

BUDAPEST

a városlakók folyóirata

Pro Cultura Urbis díj 2007

XL. évfolyam, 6. szám
megjelenik minden hónap 15-én

Alapítva: 1945

I–III. évfolyam: 1945–1947

szerkesztő:

Némethy Károly, Lestyán Sándor

IV–XXVI. évfolyam, 1966–1988

szerkesztő:

Mesterházi Lajos, Fekete Gyula,
Vargha Balázs, Jávor Ottó, Szabó János

Főszerkesztő:

Buza Péter

Olvasószerkesztő:

Saly Noémi

Szerkesztőbizottság:

Angelus Róbert, Buza Péter,

Csontó Sándor, Hidvégi Violetta,

Kirschner Péter, N. Kósa Judit (publicisztika),

Saly Noémi, Sándor P. Tibor (archív fotó),

Sebestyén László (fotó),

Török András (Simplicissimus Budapestje)

Facebook oldalunk szerkesztője:

Vadász Ágnes

A szerkesztés műhelye

a Nagy Budapest Törzsasztal

A szerkesztőség levelezési címe:

1054 Budapest, Honvéd utca 3.

E-mail: budapestfolyoirat@summa-artium.hu

Honlap: www.budapestfolyoirat.hu

Kiadja

Summa Artium Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Török András

1054 Budapest, Honvéd utca 3.

Telefon: 318-3938, fax: 318-3938

Lapigazgató

Szűcs Andrea

A BUDAPEST partnere

a Városháza Kiadó

Kiadóvezető: Csomós Miklós

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

1088 Budapest, Szabó Ervin tér 1.

Telefon: 411-5000

Terjesztés:

Magyar Posta

Reklamáció: 318-3938

A folyóirat megjelenését az NKA támogatja

Tördelés:

Görög Gábor

Nyomdai munka:

Pharma Press® Kft.

1037 Budapest, Vörösvári út 119-121.

telefon: 577-6300, fax: 323-0103

ISSN: 1785-590x

Nyilvántartási szám: 2.2.4/237/2004

A borítón:

Slowly baby...

(10. oldal)

A hátsó borítón:

Kilencet egy dobásra!

(2. oldal)